

# აგზა ალავერდელი მიტროპოლიტი ღაპითი

## მინათი მოქმედება

### ანი და ჰოე

#### დაუსაბამო დასაწყისი

ძველი ერების, კაცობრიობის ისტორიაში დიდი ადგილი უკავია მინათმოქმედებას. მინათმოქმედების უნარით, მაღალი დონით (იმ დროის საზომით) ფასდებოდა ქვეყნის სიძლიერე, ხალხის კულტურა. მინათმოქმედების სიყვარული კი, შემოქმედი მამის სიტყვის გამო, განსაზღვრავდა მუშაკთა შემართებას, ცოდნას, ხარისხს. ყველა საქმისათვის, ყველაფრისათვის სიყვარულია აუცილებელი. ღმერთმა, რომელიც თავად **სიყვარულია**, შექმნა ყოველი ხილული და არახილული. და გაუნანილა სიხარული სიყვარულით ნაკეთებისა – შესაქმისა, დაბადებისა – ხილულს და უხილავს.

„დასაბამად ქმნა ღმერთმან ცაჲ და ქუეყანაჲ“ (ღაბ. თ. I, 1).

და მაინც, რატომ და რით იყო მნიშვნელოვანი კაცობრიობისათვის მინა და მინათმოქმედება? **„ხოლო ქუეყანაჲ ესე იყო უხილავ და განუმზადებელი; და ბნელი იყო ზედა უფსკრულთა, და სული ღმრთისაჲ იქცეოდა ზედა წყალთა“** (ღაბ. თ. I, 2). პირველი მინათმოქმედი, შემოქმედი – ხელოვანი თავად ღმერთია. მან პირველმა ცისა და მიწის შექმნის შემდეგ მინით იმოქმედა. მინა მოზილა და თქვა ღმერთმა: **„ვექმნეთ კაცი ხატად ჩვენდა და მსგავსად... და შექმნა ღმერთმან კაცი სახედ თვისად; ხატად ღმრთი-სა შექმნა იგი...“** (ღაბ. თ. I, 26-27). კაცობა მსგავსებაა უფლის. მინათ მოქმედებისა პირველი აქტი – ფაქტი მომხდარია. გარემო მორთო და გაამშვენა. **„და სრულ იქმნ[ნ]ეს ცაჲ და ქუეყანა და ყოველი სამკაული მათი...“** (ღაბ. თ. II, 1), საღმრთო მშვენიერებით. ეკლესიის მამები გარემოს სიმშვენიერეზე ამბობენ, რომ ღმერთი ამ სილამაზით გვანუგეშებს სულის მჭმუნვარე-ბისას.

და მაინც, რა არის კაცთა მოდგმისათვის მინა და მინათმოქმედება, რაში გვეხმარება და რას გვასწავლის, შორეულს რას გვახსენებს?

#### დასაწყისი

„მინა იყო გაუმშვენიებელი მანამ, სანამ მისი მომვლელი არ იქნებოდა. ჯერ კიდევ მინდვრის ბუჩქიც არ იყო დედამიწაზე, ერთი ღერი ბალახიც არ იყო აღმოცენებული, არც უნიმეზია“, რადგან **„კაცი არღა იყო საქმედ ქუეყანისა. წყაროჲ გამოვიდოდა ქუეყანით და მოჰრწყვიდა პირსა ყოვლისა ქუეყანისასა“** (ღაბ. თ. II, 5-6). ე. ი. მოვლა-დამუშავების გარეშე მინა მაინც განუმზადებელი იქნებოდა, სიყვარულისათვის უსარგებლო. და მინა – მშობელ მინად, დედა მინად იქცა უფლის ხელში. შვა და „ადვილად წარსატაცებელი მტვერი“ ცოცხალ არსებად აქცია; **„და დაჰბადა ღმერთმან კაცი – მინაჲ ქუეყანისაგან – და შთაჰბერა პირსა მისსა სული ცხოველი; და იყო კაცი იგი სულად ცხოველად. და დაასხა ღმერთმან სამოთხე ედემს მზის აღმოსავალით და დაადგინა მუნ კაცი იგი, რომელი დაჰბადა. და მერმე აღიწ-უვა ცენა ღმერთმან ქუეყანით ყოველი ხე, შუენიერი ხილვად და კეთილი საქმელად, და ხე იგი ცხორებისაჲ შორის სამოთხესა მას და ხე იგი ცნობისაჲ კეთილისა და ბოროტისაჲ“** (ღაბ. თ. II, 7-9).

და დაინახა ღმერთმა, რაც მოიმოქმედა ყოველივე და მოენონა.

„და იყო მწუხრი, და იყო განთიად, დღეც იგი მთავრს“ (ღაბ. თ. I, 31)

**ადამ** – ადამაჰ – ძველებრავლად მინას ნიშნავს. პირველი საქმე, რაც ადამს – წითელ მინას, მინის მტვერს, მენამულს, მინას განკაცებულს უნდა ეკეთებინა, უფლისაგან, მამისაგან ედემის ბაღში აყვანილს და დასახლებულს, ბაღის დამუშავება და მისი დაცვა იყო. **„და მოიყვანა უფალმან ღმერთმან კაცი იგი, რომელ დაჰბადა, და დაადგინა იგი სამოთხესა მას საშუებელისასა საქმედ მისა და დაცვად“** (ღაბ. თ. II, 15).

შემოქმედის უკიდევანო სიყვარულში, უზრუნველი გულით **ქალწული ადამი** ედემში ატარებდა ცხოვრებას და ყველაფერს სახელს არქმევდა, ამუშავებდა და იცავდა. მაგრამ არ ჰყავდა შემწე, ტოლი, ფერი და მსგავსი მისი. ერთხელაც, ღრმა ძილში, ძილქუშში განისვენა და შემოქმედმა ნეკნისაგან, ადამს რომ გამოულო, დედაკაცი შექმნა და ადამს მოუყვანა. გაიხარა ადამმა და თქვა: **„ესე ან ძუალი ძუალთა ჩემთაგანი და ჯორცი ჯორცთა ჩემთაგანი არს; ამას ეწოდოს ცოლ, რამეთუ ქმრისა თვისისაგან მოიყვანა ესე...“** (ღაბ. თ. II, 23). შიშვლები იყვნენ ორივე – ადამი და მისი დედაკაცი და არ რცხვენოდათ. დაარიგა უფალმა ღმერთმა. თავის ხატად შექმნა, **მამა კაცად და დედა კაცად** შექმნა ისინი. აკურთხა – ინაყოფიერეთ და იმრავლეთ. დაუმკვიდრა უფლება, **თაჳის უფლება** – **„აღავსეთ ქუეყანა და უფლებდით მას ზედა და მთავრობდით თევზთა ზედა და ზღვსათა და მფრინველთა ცისათა და ყოველთა ქუენარმაველთა, რომელნი ვლენან ქუეყანასა ზედა... აჰა ეგერა მიგეც თქუენ ყოველი თივა მდელოჲსა თესლოვანი, სათესავი თესლი, რომელ არს პირსა ზედა ყოველისა ქუეყანისასა, და ყოველი ხე, რომელსა აქუს მის თანა ნაყოფი სათესავი თესლისაჲ; თქუენდა იყოს საჭმელად“** (ღაბ. თ. I, 28-29).

**ეს** უსასრულო მცირედი უფლება მისცა და დაარიგა, როგორ ეცხოვრათ ედემში. უფლის მორჩილებით. სიყვარულით. რიდით.

დაინახა ღმერთმა ყოველივე, რომ ძალიან კარგია.

## **და იყო მნუსრი, და იყო ბანთიად, დღეჳ იგი მამაჴსუჳ.**

### **საწყისი**

ურჩობისა გამო გამოიდევნა სამოთხით ადამ და ევა. და იყო ტკივილი, მონატრება. 930 წელი იცოცხლა ადამმა დედამინაზე. ტიროდა და გოდებდა სამოთხის დახშულ კართან იმედითა და მონატრებით. და ეს იმედი, მონატრება გაჰყვა თაობებს. **„და უწოდა ადამ სახელი ცოლსა თვისსა ცხორება, რამეთუ ესე არს დედა ყოველთა ცხოველთაჲ“** (ღაბ. თ. III, 20).

**„ხოლო ადამ იცნა ევა, ცოლი თვისი; მიუდგა და შვა კაენ და თქუა: მოვიგე კაცი ღმრთისა მიერ. და მერმე შესძინა შობად და შვა აბელ, ძმა მისი...“** (ღაბ. თ. IV, 1-2).

კაცი შეეძინა უფლისაგან. მსგავსი და მგვანი. კაცი – მინის მუშაკი. გაიხარა. მამისეული სახლის მონატრებას უქარწყლებდა. ედემის ბაღის მუშაკობა ასწავლა: მოვლა, დაცვა. მამისაგან, შემოქმედი უფლისაგან მინიჭებული უფლება – **თაჳის უფლება ღმერთში** – ჩააბარა თავის პირველ შვილს. კაცი შემეძინა უფლისაგან, თქვა ადამმა. კაენის მოიმედემ.

**და** კვლავ იმძლავრა გველმა, ბოროტმა. კაენმა თავი ვერ დაიცვა ამპარტავენებისაგან, თავმოწონებისაგან. ედემის ბაღის საქმეს აკეთებდა, მინას ამუშავებდა და განიცდიდა დიდ საიდუმლოს – მშობელ მინაზე, დედა მინაზე კითხულობდა საღმრთო მორჩილებისა და ურჩობის წარსულს, მაგრამ ახლო ისტორიას. თავი ვერ დაიჭირა და **ამპარტავენებისა** წილ ძმის სისხლი მიიღო. გამწარდა კაენი და თავი ჩაღუნა. ძმის მკვლელი შეიქმნა. **„წყეულ იყავ შენ ქუეყანასა ზედა...“** (ღაბ. თ. IV, 11). მძიმეა კაენის სასჯელი, აჰა, აგდებენ მინის პირისაგან. **„რამეთუ იქმოდი ქუეყანასა, და არა შესძინოს ძალი მისი მოცემად შენდა. და კუნესით და ძწოლით იყო შენ ქუეყანასა ზედა“** (ღაბ. თ. IV, 12).

სასჯელი უმძიმესია. თავმონონებით განქარდა მიწის სიუხვე. დაკარგა მიწამ ძალა წყევისა გამო – კენის გამო – ძმის სისხლის გამო. დაადო უფალმა კენს ნიშანი, რომ არ მოეკლა ყოველ შემხვედრს.

**მიწა შინასა ხსოვნა ზეცისა და წყვიისა.** მიწა ხალხებისათვის, ვისაც ახსოვს საღმრთო თხრობა, გახდა საშუალება ღმერთთან დაბრუნების, ზეცას დაბრუნების. მიწის მუშაკობით მიღებული სიუხვისათვის მადლობდნენ ღმერთს. ვინც იცოდა ჭეშმარიტი ამბავი ზეცის ისტორიისა, საღმრთო ისტორიისა, სიხარულის ცრემლით მადლობდნენ შემოქმედს. ასეთები ცოტანი იყვნენ.

ამის გამო მიწამ ადამიანისათვის შეიძინა უალრესად მგრძობიარე ძარღვის, ნერვის მნიშვნელობა, რომელიც გულთან და გონებასთან – მამა ღმერთთან და ზეცასთან არის დაკავშირებული. და ეს ფხიზელი ხსოვნა მიწას ყველაზე ძვირფას განძად აქცევს, გარდასულის ხსოვნას აცოცხლებს ჩვენს ყოველდღიურობაში, ამ ხსოვნასთან დაკავშირებულ ყველა ქცევასა თუ ჩვევასთან ერთად. ამიტომაც, ჩვენს წინაპრებს სისხლის ფასად უღირდათ და იცავდნენ სამშობლო მიწას. და სადაც უნდა ყოფილიყვნენ იძულებით გადასახლებულები, ცდილობდნენ, ეს ხსოვნა თან წაეღოთ და უცხოობაში გაეცოცხლებინათ. ამიტომაც, მაზნადარანის უდაბნოში, ფერეიდანსა თუ შუა აზიაში ვენახს რგავდნენ, მიწას ამუშავებდნენ და ფიქრობდნენ მიუწვდომელზე – ხილულ სამშობლოზე მძაფრად, ხოლო უხილავზე, ზეციურზე – იმ ზომით, რა ზომითაც რწმენა და ხსოვნა ამის შესახებ ფეთქავდა მათ გულებში. ამიტომაც, ძალადობის დროს ჩვენი სულის მარილს – რწმენას, ყველა ხერხით ანადგურებდნენ, სპობდნენ.

და შედეგად, როცა მიწა კარგავს ამ მნიშვნელობას, მაშინ იგი მარტოოდენ არის ყიდვა-გაყიდვის საქონელი, ფულის მოგების საშუალება და, ამავედროულად, ნებაყოფლობით უმინანყოფილად დარჩენილი თაობების უმემკვიდროდ ყოფნა, უსამშობლო, ბოგანო მდგომარეობაში ყოფნა მენტალურად და ყოფიერად: ვიცხოვროთ იქ, სადაც კარგად ვართ, სადაც არავითარი ისტორიული პასუხისმგებლობა არ გვაკისრია, გარდა სოციალური, ბიზნესურთიერთობებისა და სხვა. რანი ვართ – არ ვიცით, საით მივდივართ – არ გვანტერესებს.

მიწა გახდა და არის საშუალება მოთმინების სწავლების, ღვთის აღთქმის შეგრძნების, ღმერთზე სასოების დამყარების. მიწა ჩვენი გამოხსნის, გადარჩენის გასაღებია, გზა-ბილიკია. მიწა მარადიულ, უბერებელ ღირებულებათა სალარო-საცავია. ეკლესიის მამები ასწავლიან: სიკვდილის ხსოვნა სინდისს აფხიზლებს, ამშვიდებს, განმკითხველ ბუნებას ამდაბლებს. გახსოვს სიკვდილი? მაშინ ნამდვილად აღარ განიკითხავ. თავს არ აიმაღლებ. სხვას არ დასცინებ და ასე შემდეგ... გონიერი მიწის მუშაკი, ამუსავებს რა მიწას, ჩასცქერის მას და **ქვეყნის** ბაღს განიცდის. ჩასცქერის და **ზეცა** ამოჰყურებს. იხსენებს იმ პატივს, იმ დიდებას, სადაც იყო. წუხს, მაგრამ **იხილვით** ცხოვრობს. მიწათმოქმედებამ ყველაზე მთავარი, მადლიერება უნდა გვასწავლოს. სხვისი განსაცდელისა თანაღმობა უნდა გვასწავლოს. მოწყალე და სხვისთვის მიმცემია მეურნე კაცი. ზოგადად, გონიერი მუშაკიც ასევეა. ყოველგვარი შრომის ნაყოფი, წარმატება გაგება იმისა, რომ ყველაფერი ერთს ეკუთვნის. და ის ერთი **ღმერთია** – მშობელი ჩვენი. ამის აღქმა გვიცავს ანგარებისა და მომხვეჭელობისაგან. რომელი ჩვენგანი მოინონებს თავს სხვისი სიმდიდრით? დაიწყებს ქებას და ტრაბახს? ღმერთს ეკუთვნის და ჩვენ, როგორც ერთგული მსახურნი, ისე ვემსახურებით. ჩვენთვის მხოლოდ უფლებაც კი იქ მსახურებისა დიდი პატივია – უფლის ბაღში, უფლის სავენახეში, უფლის გვერდით.

მადლიერი ადამიანი მატერიალურ სამყაროს სამოთხისეული უანგარო მორჩილებით მოიხმარს და მხოლოდ ამ უზაკველ გონებას, გულს შეუძლია, არაფერი არ ჰქონდეს და ჰქონდეს ყველაფერი, რაც ღმერთს ეკუთვნის. **„ვითარცა გლახაკნი, და მრავალთა განვამდიდრებთ; ვითარცა არარაჲ გუაქუს, და ყოველივე გუაქუს“** (2 კორ. თ. VI, 10).

ედემში მსახურების მსგავსი უნდა იყოს ამ მიწაზე (დამსახურებული ექსორიობის ადგილას – **ექსორია გადასახლება**) ჩვენი მუშაკობაც. ედემში მიწის მუშაკობა მადლიანი იყო და მრავალნაყოფიერი. რადგან სრუ-

ლი ჰარმონია იყო შემოქმედთან – მორჩილებით, სიყვარულისა და ნდობის ძალით. და როცა ეურჩა, შეეშინდა ადამს და დაიძალა უგუნური თავის მართლებით.

## **და იყო ღამე. იყო ღამე. უფლის ნათელი სხივი ბნელში გამკრთალი**

### **გაბრძელება**

**„მე ვარ ვენაჯი ჭეშმარიტი და თქვენ რტონი“** – ამბობს უფალი შემოქმედი, – **„ვითარცა ღიგი ნასხლეცა ვერ ჯელენიფების ნაყოფისა გამოლებად თავით თვისით, უკუეთუ არა ეგოს ვენაჯსა ზედა, ეგრეთვე არცა თქუენ“** (იონან. თ. XV, 4-5).

**...სვით ღვინო ახალი. ესე არს სისლი ჩემი ახლისა აღთქმისა... ამას ჰყოფდეთ მოსახსენებლად ჩემდა.**

ღვთის ერთგულებაზე მშვენიერი ხომ არაფერია. ამ ერთგულებისათვის ბევრი ვიშრომეთ, ვიომეთ, ვაშენეთ და ვენამეთ. ვენამეთ, მაგრამ ღვთის სიყვარულით ვიმარჯვებდით ყოველთვის. გვახსოვს, რომ აღთქმა მოგვეცა და უფალი ცისარტყელის სილამაზით გვახსენებს, სიოს ნაზ მობერვაში გვიცხადებს.

სამოთხიდან გამოდევნის შემდეგ პირველი მცნება – მიწის მუშაკობა – გზა-ბილიკია ზეცას დასაბრუნებლად. მიწის მეურნე ამუშავებს ნიადაგს და ახსოვს, რისგან არის აღებული. ესმის სიტყვა – მიწა ხარ და მიწად მიიქცევი. ენატრება მთქმელი და ზეცა – სახლი. ამიტომ ამ ნუთი სოფელში თავის შრომას სასოებით ეწევა, გამოითხოვს მფარველობას, რომ მან, შემოქმედმან, აკურთხოს გვირგვინი წელიწდისა; ზომიერი ჰაერი, წვიმა და სხვა მრავალი შესანევენელად მოსცეს ქვეყანას. მარტო მარჯვენას არ ეიმედება. მიწის მეურნე მაღლიერია ყოველთვის. ვენახი მსხმო ზეცას მიბჯენილი კიბეა. ღვინით, „... ახალი ღვინით“, ზიარების სისხლით, ცა და ქვეყანა გაერთიანდა, საკურნებელად სულისა და ხორცისა. მიწა ჩვენი სულიერი საზრდოს მომცემია, რადგან გვასწავლის მორჩილებას და მოთმინებას. წარმავალს გვაჩვენებს, მარადისობაზე, სიკვდილზე გვაფიქრებს. ამიტომაც მიწა, სამშობლო, არა მხოლოდ იმიტომ გვიყვარს, რომ წინაპრისა ძვალია, ძარღვი და ხრტილია შიგ ჩანაცრული; ან მხოლოდ ნაყოფის მომცემია, საზრდოა ხორციელი. მიწა ზეცას გაბმული ხსოვნის ძაფია. ჩვენი დაცემის მწვავე ნერვია. ჩვენდამი მოცემული აღთქმის გასაღებია – თავმდაბალი მუშაკობაა. ვაზის ფესვია – უფლის სისხლია. ეს უფრო დიდია, მაღალია. ეს კიბეა ცად აღმყვანებელი. მიწა-სამშობლო **თავის უფლებაა ღმერთში.**

სხვა იგავი ისმინეთ: **„კაცი ვინმე იყო სახლისა უფალი, რომელმან დაასხა ვენაჯი და ზღუდე გარ ღმოსდვა მას და ქმნა მას შინა საწნეხელი და აღაშენა გოდოლი და მისცა იგი მოქმედთა საქმედ და წარვიდა. და რაჟამს მოიწია ჟამი ნაყოფთაჲ, მიავლინნა მონანი მისნი მოქმედთა მათ მოლებად ნაყოფისა მისისა“** (მათ. თ. XXI, 33-34).

**რა** უნდა მივართვათ უფალს, თუ არა თავმდაბლობა და მისგან ნაპკურები ყველა საქმე? უფლის სიტყვით ჩვენი ერი კეთილმსხმოიარე სავენახედ იქცა. და დაენერგა ქრისტე თითოეულის გულში. და ყოველი ჩვენგანი წარსულში, აწმყოსა და მომავალში ჭეშმარიტი ვენახისა რტოდ, სამამულე რქად, ძლიერების რქად შევიქმენით. ეკლესია და ღვთისმსახურნი ფხიზელ მცველად მოგვცა, სჯული მოგვცა გოდლად – ბურჯად. საწნახელში ღვინო დაიწურა, ახალი ღვინო – სისხლი უფლისა, და ჩვენ ანგელოზებზე აღმატებული პატივი მოგვაკუთვნა: **„სვით ღვინო ახალი, ესე არს სისხლი ჩემი ახლისა აღთქმისა... ამას ჰყოფდეთ მოსახსენებლად ჩემდა“.**

საეკლესიო მეურნეობები ასწავლიდნენ და უნდა ასწავლონ, რომ ეს ნუთისოფელი წარმავალია და ქმნილება შემოქმედზე მეტად არ უნდა შევიყვაროთ. თავმდაბალი, ნამუსიანი შრომა მაგალითად უნდა დავდოთ; პასუხისმგებლობით ნაკეთები საქმე კი ღმერთს მივუძღვნათ. ამას ყველაფერს წრფელი გული სჭირდება. მაშინ ქვრივის ორი გროში უფრო დიდია, რადგან ნამეტნავისაგან არ არის გაღებული.

## მზის ამოსვლა

დღეს ბევრს ლაპარაკობენ საეკლესიო მეურნეობებზე, საქმიანობებზე, ბიზნეს ურთიერთობებზე და პარტნიორობაზეც კი. შეიძლება ითქვას, რომ ეს ურთიერთობები არ იქნება სათაკილო და მიუღებელი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეკლესია, ჩვენი მასშტაბის გააზრებას, დაგეგმვას; შესაბამისი დარგისა თუ მიმართულებების სპეციალისტების ჯგუფებთან თანამშრომლობით, ახალი, ხშირ შემთხვევაში, ინოვაციური მეთოდების (რაზედაც არც თუ მცირედი ფინანსური ხარჯი იქნება გასაღები) დანერგვითა და გამოყენებით გამართული, ჯანსაღი, ზომიერი ურთიერთობების შეთავაზებას. ამას ყველაფერს საფუძვლად უნდა დაედოს უანგარო, პატიოსანი, კორექტული, თავმდაბალი შრომის ნება-სურვილი. სამონასტრო და საეკლესიო მეურნეობები ვერ იქნება დიდი ზომისა და წარმადობის, რადგან ეს მათი მოვალეობა არ არის. ეს ურთიერთობები ხელს უნდა უწყობდეს ერის, მრევლის დასაქმებას, განსწავლას, სხვათა გამოცდილებაზე ცოდნის გაღრმავებას. ეს მეურნეობები უნდა იყოს ნიმუში ერის ადამიანებისა და სასულიერო პირთა გონივრული, უანგარო, ღონიერი ურთიერთობებისა. ამას ყველაფერს თავისი სირთულეები მოჰყვება – ნაცნობიც და მოულოდნელიც. ეს არც თუ ადვილი და უსაფრთხო საქმეა. მენტალური განსხვავებულობა, რეალური გარემო, განათლებისა და უნარ-ჩვევების დაბალი დონე, ნების, სურვილის არარსებობა – ეს ყველაფერი ეკლესიას და სახელმწიფოს მხოლოდ ერთად შეუძლია დაძლიოს. არ ვგულისხმობთ ეკლესიის საბიუჯეტო ორგანიზაციად გადაქცევას. ეკლესიამ უნდა შეძლოს თავის ხელთ არსებული ქონების გონივრული მართვა, მენეჯმენტი. სახელმწიფოსა და ეკლესიას შორის კეთილგანწყობა უნდა სუფევდეს, ჩაურევლობის და ურთიერთხელშეწყობის საფუძველზე. ეკლესიამ უნდა შეძლოს სწორი ორიენტირება ქვეყნის სამართლებრივ სივრცეში. კანონმდებლობა უნდა იყოს ობიექტური, ისტორიული ფაქტების, შრეების, პლასტების გათვალისწინებით შექმნილი. ღვთით მოცემული თავისუფლება არ უნდა იყოს დაკნინებული. დღეს ხშირად ამ აზრს – **ფუნდამენტური უფლება თავისუფალი არჩევანისა** – ავითარებენ მცდარად. მოციქულის სიტყვა ამხელს ამ შეცდომილებას: **„ყოველივე ჯერ-არს ჩემდა, არამედ არა ყოველი უმჯობეს არს“** (1 კორ. VI, 12). ეკლესიისათვის, ღვთისმოყვარე ერისათვის სასარგებლო არის ის, რაც ღმერთისთვის მოსაწონია. მხოლოდ უანგარო ურთიერთობამ უნდა აღზარდოს მომავალი თაობა. მართალი, საქმიანი ურთიერთობა ერთი უმთავრესი შედეგისათვის – **„რათა იხილნენ საქმენი თქუენნი კეთილნი და ადიდებდენ მამასა თქუენსა ზეცათასა...“** (მათ. თ. V, 16).

## ანი და ჰომი

ყოველივე ნათქვამის შემდეგ ვფიქრობ, რომ ჩვენი, ეკლესიის ურთიერთობა ერთან, – საგანმანათლებლო კუთხით, სამეწარმეო, საქმიანი ურთიერთობების კუთხით, ხელოვნებისა თუ ეკოსისტემების დაცვისა და შესწავლის კუთხით და სხვა მრავალი მიმართულებით, – უაღრესად ფრთხილ, ზომიერ საფუძველზე უნდა იქნას დამყარებული. ეკლესიას უნდა ჰქონდეს ურთიერთობა საპროექტო, ანალიტიკურ ჯგუფებთან, მეცნიერებთან. უნდა ვიცნობდეთ ახალ ტენდენციებსა და მოთხოვნებს, დაფიქრებისთვის, განსჯისთვის – აჩქარებით რომ არ მოხდეს გადანყვეტილებების მიღება. ჩვენ უნდა ვიცავდეთ მარადიულ ღირებულებებს და არ უნდა ვიყოთ ორიენტირებულები წარმავალ, სანუთრო ურთიერთობებზე. ჩვენი შრომა და მოქალაქობა არა ამსოფლისაგანია და არც ამ დროის განზომილების მიმდევარი. საეკლესიო ურთიერთობებისათვის აუცილებელია ზომა-წონის, მასშტაბის ცოდნა. ჩვენ ისეთ დარგებს უნდა ვავითარებდეთ, რაც შეგვშვენის. ასეთებია: მევენახეობა-მელვინეობა თავისი თანმდევი პროფილებით და აუცილებლობებით; მემინდვრეობა ხორბლის ენდემური ჯიშების მოვლა-პატრონობითა და სელექციური კვლევითი ლაბორატორიებით (მემინდვრეობა მესაქონლეობასა და სხვა მრავალ ფერმერულ ურთიერთობასაც გულისხმობს); მეფუტკრეობა – თავისი ფართო კვლევითი სპექტრითა და წარმოებით. ყველაფერი ზემოთ თქმული, უდავოდ, სოციალურ ტვირთს ატარებს: სწავლა-გა-

ნათლება, მომსახურება, დასაქმება და სხვა მრავალი. საეკლესიო მეურნეობები უნდა იყოს უდანაკარგო (ჩაკეტილი, წრიული სისტემის), მცირემასშტაბიანი და ხარისხიანი. ასეთმა მაგალითებმა უნდა წაახალისონ და ჩვენი ხელშეწყობით უნდა მოამრავლოს ერში მსგავსი მიდგომის მეურნეობები, რამაც საბოლოოდ უნდა შექმნას პატარა და მცირე ზომის, მოქნილ რგოლებად შეკავშირებული ერთიანი, მტკიცე სამეურნეო ჯაჭვი, რომელიც მსურველს შესთავაზებს უღალატო (ნამუსიან), მაღალხარისხიან, შესაბამისი ფასის პროდუქტსა და პროდუქციას, ერთი აუცილებელი პირობით – **მცირე რაოდენობით**, რადგან დასაწყის ეტაპზე სიმცირე ხარისხის გარანტია. ასეთ მეურნეობებს აქვს უნარი კრიზისების დროს თვითკმარი რესურსების მოძიების და დაშლის შემთხვევაშიც მაქსიმალურად მცირე დანაკარგით არსებობისა.

**რა** თქმა უნდა, ასეთი სახის სამეურნეო ურთიერთობებს თავისი განკუთვნილი ადგილი აქვს. არჩევანზეა ჩვენი ვმადლობთ ღმერთს დღევანდელისათვის, რაც მოგვემადლა და ხვალინდელი დღე ფიქრობს თავის გასაჭირზე. ხვალინდელი კი დღევანდელისა და გუშინდელის გარეშე არ იქნება. დღეს თუ ავჩქარდით, ხვალ სიმწარეს ვიგემებთ. თუ ზომიერი ნაბიჯით მივივართ, ჩვენთვის საკმარისია. ამიტომაც ჩვენი საქმიანობა ერთი იდეისაა – **ყველგან და ყველგვარში – ქრისტე**. რადგან ჩვენი გამარჯვებისა ბაირალი ქრისტეა, თანაც ჯვარცმული. ჩვენი გონიერების ძალა, გამარჯვების პირობა, სიხარულის შეძახილი – ქრისტეა. ქრისტეა ჩვენი **ანი** და **ჰოე**, ჩვენი დასაწყისი და დასასრული.

ჩვენ მიწა მემკვიდრეობით მივიღეთ ედემის კართან. იგი ჩვენი მემკვიდრეობითი მფლობელობაა, რისთვისაც ვმადლობთ ღმერთს. და მადლიერებისათვის მიწა ჩვენთვის ევექარისტიული (**ევექარისტია – ბერძნ. „მადლობა“; საღმრთო ლიტურგიაზე უსისხლო მსხვერპლის შეწირვა**) საკუთრებაა, მადლმოსილი, მადლიერი საკუთრებაა. ეს საკუთრება **თავის უფლებაა ღმერთში**.

ვენახი, ვაზი საქართველოში გაიგივებულია სამოთხეს დანერგულ სიცოცხლის ხესთან, კეთილისა და ბოროტის შეცნობასთან. ალბათ, ამიტომაც, ჩვენი წინაპრების გაგებით, ბოგანო და უსამშობლო იყო კაცი, რომელსაც ვენახი არ ჰქონდა. ვახტანგ VI სამართლის წიგნი წერს: **„ბოგანოა კაცი, რომელსაც ვენახი არა ჰქონდეს, რაგინდ სხვა მამული ბევრი ჰქონდეს“**. ეს მართლად უთქვამთ ძველებს. ამის გახსენება დღეს აუცილებელია. მხოლოდ უნგარო, თავმდაბალი შრომა არის ღვთისგან კურთხეული. ასეთი მაგალითის მიმცემი უნდა იყოს ყველა ჩვენი საქმე.

მიწა ჩვენთვის წმინდა, დიდი საოჯახო ფოტოალბომია, რომელიც ზეცის სურათებს გვახსენებს.

**ვინც მიწას ყიდის, თავისუფლებას ყიდის, ზაცას სცილდება,  
უნაყოფო ნასსლავს ემსგავსება.**

ღმერთსა ვთხოვ, ქვეყანა საქართველო უფლის სავენახედ იქცეს,  
ხოლო ხალხი – გონიერ მევენახედ, მიწის მუშაკად,  
რომელიც დიდებასა და მადლობას აღუვლენს  
**ღმერთს, შამოქმედს.**

**ამინ!**